TÒA ÁN NHÂN DÂN **HUYỆN VĨNH CỬU** TỈNH ĐỒNG NAI	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**
Số: 03/2025/QĐST-DS	*Vĩnh Cửu, ngày 23 tháng 6 năm 2025*

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v: Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN VĨNH CỬU - TỈNH ĐỒNG NAI

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán- Chủ tọa phiên họp: Ông Phan Quyết Tâm.

Thư ký phiên họp: Bà Vũ Thị Ngọc Thúy - Thư ký Tòa án nhân dân huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai tham gia phiên họp: Ông Cao Kỷ Dương- Kiểm sát viên.

Ngày 23 tháng 6 năm 2025, tại trụ sở Tòa án nhân dân huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 38/2025/TLST-VDS, ngày 22/01/2025, theo Quyết định mở phiên họp số 545/2025/QĐST-DS ngày 13/6/2025 gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1962. Địa chỉ: Tổ A, ấp C, xã V, huyện V, tỉnh Đồng Nai.

(Bà N có đơn xin vắng mặt).

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Bà Nguyễn Thị N có một người con gái ruột tên là Vũ Thị O, sinh ngày 04/10/1987, ngụ tại địa chỉ tổ A, ấp C, xã V, huyện V, tỉnh Đồng Nai. Chị O bị câm, điếc, bẩm sinh, chậm phát triển từ nhỏ, không được đi học ở trường. Từ nhỏ đến nay cuộc sống phụ thuộc vào gia đình và bà là người trực tiếp chăm sóc và nuôi dưỡng chị O. Chị O được UBND xã V, huyện V, tỉnh Đồng Nai trợ cấp xã hội hàng tháng đến nay và xác nhận là người khuyết tật, mức độ khuyết tật nặng. Vài năm trở lại đây, sức khỏe của chị O có chiều hướng xấu đi, dạng tâm thành nhẹ hay cười vu vơ, không thể tự chủ trong cuộc sống, sinh hoạt hàng ngày mà phải có người thân và tôi chăm sóc, nuôi dưỡng.

Để làm thủ tục cử người giám hộ và thực hiện các quyền, nghĩa vụ của chị O theo quy định của pháp luật nên ngày 16/01/2025, bà N làm đơn yêu cầu đề ngày 16/01/2025, bà N yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Vũ Thị O, sinh năm 1987 là người mất năng lực hành vi dân sự.

Sau khi có Kết luận giám định pháp y tâm thần của Viện Pháp y tâm thần Trung ương B, ngày 11/6/2025, bà N có đơn thay đổi yêu cầu đối với chị O, yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Vũ Thị O là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi theo quy định tại Điều 23 Bộ luật Dân sự và đề nghị Tòa án cử người giám hộ theo quy định pháp luật. Về việc quản lý tài sản của chị O, chị O không có tài sản nên bà N không yêu cầu Tòa án giải quyết. Bà N không có yêu cầu gì thêm.

Tại phiên họp, đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Vĩnh Cửu phát biểu ý kiến:

- Về thủ tục tố tụng: Thẩm quyền giải quyết việc dân sự, xác định tư cách đương sự và việc thu thập chứng cứ, giao nhận các văn bản tố tụng đã thực hiện đúng theo quy định. Quyền lợi và nghĩa vụ tố tụng của các đương sự được bảo đảm.

- Về yêu cầu giải quyết việc dân sự: Căn cứ Kết luận giám định pháp y tâm thần số 109/KL-VPYTW, ngày 04/6/2025 của V đối với chị Vũ Thị O như sau:

Về y học: Hiện nay đương sự bị bệnh Chậm phát triển tâm thần mức độ vừa. Theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992, bệnh có mã số F71.

Về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi: Hiện nay đương sự bị hạn chế khả năng nhận thức và điều khiển hành vi.

Đồng thời tại văn bản số 396/VPYTW ngày 10/6/2025 của Viện Pháp y Tâm thần Trung ương B trả lời văn bản số 413/2025/CV-TA ngày 04/6/2025 của Tòa án nhân dân huyện Vĩnh Cửu Viện về việc giải thích Kết luận giám định pháp y tâm thần số 109/KL-VPYTW ngày 04/6/2025 đã xác định chị Vũ Thị O thuộc trường hợp có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi. Do đó yêu cầu của bà Nguyễn Thị N tuyên bố chị Vũ Thị O là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi theo quy định tại Điều 23 Bộ luật Dân sự và đề nghị Tòa án cử người giám hộ theo quy định pháp luật là có căn cứ. Về việc quản lý tài sản của chị O, chị O không có tài sản nên bà N không yêu cầu Tòa án giải quyết nên không đặt ra xem xét.

Về lệ phí: Đề nghị Tòa án giải quyết theo quy định pháp luật.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát nhân dân tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai nhận định:

[1] Về thẩm quyền giải quyết việc dân sự: Chị Vũ Thị O, sinh ngày 04/10/1987, ngụ tại địa chỉ tổ A, ấp C, xã V, huyện V, tỉnh Đồng Nai. Căn cứ theo quy định tại khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự thì yêu cầu yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi của bà Nguyễn Thị N thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân huyện V, tỉnh Đồng Nai.

[2] Chị Vũ Thị O chưa có chồng con. Bà Nguyễn Thị N là mẹ ruột của chị Vũ Thị O nên được quyền yêu cầu Tòa án giải quyết việc dân sự.

[3] Về Kết luận giám định pháp y tâm thần:

[3.1] Kết luận giám định pháp y tâm thần số 109/KL-VPYTW, ngày 04/6/2025 của V đối với chị Vũ Thị O như sau:

Về y học: Hiện nay đương sự bị bệnh Chậm phát triển tâm thần mức độ vừa. Theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992, bệnh có mã số F71.

Về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi: Hiện nay đương sự bị hạn chế khả năng nhận thức và điều khiển hành vi.

Ngày 06/6/2025, Tòa án có văn bản số 413/2025/CV-TA gửi Viện Pháp y Tâm thần Trung ương B, về việc giải thích Kết luận giám định pháp y tâm thần số 109/KL-VPYTW ngày 04/6/2025.

Ngày 10/6/2025, Viện Pháp y Tâm thần Trung ương B có văn bản số 396/VPYTW trả lời Tòa án, xác định bà Vũ Thị O thuộc trường hợp có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

Như vậy có đủ cơ sở chấp nhận yêu cầu của bà N yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Vũ Thị O là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

Điều 23 Bộ luật Dân sự quy định: trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ.

Điều 46 Bộ luật Dân sự quy định: Tòa án chỉ định người giám hộ để thực hiện việc chăm sóc, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Trường hợp giám hộ cho người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi thì phải được sự đồng ý của người đó nếu họ có năng lực thể hiện ý chí của mình tại thời điểm yêu cầu.

Điều 59 Bộ luật Dân sự quy định về Quản lý tài sản của người được giám hộ như sau:

“1. Người giám hộ của người chưa thành niên, người mất năng lực hành vi dân sự có trách nhiệm quản lý tài sản của người được giám hộ như tài sản của chính mình; được thực hiện giao dịch dân sự liên quan đến tài sản của người được giám hộ vì lợi ích của người được giám hộ.

Việc bán, trao đổi, cho thuê, cho mượn, cho vay, cầm cố, thế chấp, đặt cọc và giao dịch dân sự khác đối với tài sản có giá trị lớn của người được giám hộ phải được sự đồng ý của người giám sát việc giám hộ.

Người giám hộ không được đem tài sản của người được giám hộ tặng cho người khác. Các giao dịch dân sự giữa người giám hộ với người được giám hộ có liên quan đến tài sản của người được giám hộ đều vô hiệu, trừ trường hợp giao dịch được thực hiện vì lợi ích của người được giám hộ và có sự đồng ý của người giám sát việc giám hộ.

2. Người giám hộ của người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi được quản lý tài sản của người được giám hộ theo quyết định của Tòa án trong phạm vi được quy định tại khoản 1 Điều này".

Để có cơ sở chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ cho chị O, Tòa án đã phối hợp với chính quyền địa phương xã V nơi chị O đang cư trú sinh sống để lấy ý kiến của chị O về việc chỉ định người giám hộ, tuy nhiên do chị O không minh mẫn, tỉnh táo để làm việc nên không lấy lời khai của chị O được. Bố ruột chi O là ông Vũ Văn K đã chết năm 2022, mẹ là bà Nguyễn Thị N còn sống. Do đó, Tòa án chỉ định bà N là người giám hộ cho chị O. Nghĩa vụ và Quyền của người giám hộ thực hiện theo quy định tại Điều 57, Điều 58 Bộ luật Dân sự. Việc giám hộ chấm dứt theo quy định tại Điều 62 Bộ luật Dân sự. Việc Quản lý tài sản của người được giám hộ không đặt ra xem xét, giải quyết, do người được giám hộ không có tài sản và bà N không có yêu cầu Tòa án xem xét giải quyết.

[4] Về lệ phí: Bà Nguyễn Thị N phải nộp 300.000 đồng nhưng bà N có đơn xin miễn lệ phí và thuộc trường hợp miễn lệ phí Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án nên bà N không phải chịu lệ phí việc dân sự

[5] Về chi phí giám định pháp y tâm thần: Bà N đã tự nguyện thanh toán cho Viện Pháp y tâm thần Trung ương B, nên không đặt ra xem xét.

[6] Ý kiến của đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai phát biểu tại phiên họp phù hợp với nhận định nêu trên, nên chấp nhận.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ Điều 23, Điều 46, Điều 57, Điều 58, Điều 59, Điều 62 Bộ luật Dân sự;

Căn cứ khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35; điểm a khoản 2 Điều 39; Điều 371; Điều 372; Điều 376; Điều 378 Bộ luật Tố tụng Dân sự;

Căn cứ Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận yêu cầu tuyên bố một người có có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi của bà Nguyễn Thị N. Tuyên bố chị Vũ Thị O, sinh năm 1987; địa chỉ tổ A, ấp C, xã V, huyện V, tỉnh Đồng Nai là người có có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

Chỉ định bà Nguyễn Thị N là người giám hộ cho chị Vũ Thị O.

Nghĩa vụ và quyền của người giám hộ thực hiện theo quy định tại Điều 57, Điều 58 Bộ luật Dân sự.

Việc giám hộ chấm dứt theo quy định tại Điều 62 Bộ luật Dân sự.

Việc Quản lý tài sản của người được giám hộ không xem xét giải quyết.

5. Lệ phí giải quyết việc dân sự: Bà Nguyễn Thị N được miễn lệ phí việc dân sự.

6. Quyền kháng cáo, kháng nghị:

Bà Nguyễn Thị N được quyền kháng cáo trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định hoặc kể từ ngày quyết định được niêm yết.

Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:
- Người yêu cầu;
- VKSND cùng cấp;
- Chi cục THADS huyện Vĩnh Cửu;
- Tòa án nhân dân tỉnh Đồng Nai;
- UBND xã Vĩnh Tân, huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai;
- Lưu VT, Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Phan Quyết Tâm